

ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

*Г.Б. Машилій, к.е.н., доцент
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя*

У процесі підвищення потенціалу розвитку суб'єктів господарювання важлива роль належить активності їх інноваційної діяльності. Адже саме інновації здатні забезпечити впровадження високотехнологічних виробничих процесів, випуск сучасної продукції та підвищення конкурентоспроможності економіки в цілому. Проте часто практичне втілення інновацій пов'язане з виникненням певних проблем. Результати оприлюднених Державною службою статистики опитувань, які проводилися серед підприємств, що протягом 2014-2016 років не здійснювали інноваційної діяльності, наведено у таблиці [1].

Таблиця – Розподіл неінноваційних підприємств за причинами, що перешкоджали здійсненню інновацій протягом 2014-2016рр.,%

Немає вагомих причин здійснювати інновації	83,0
у тому числі	10,2
Низький попит на інновації на ринку	
Через попередні інновації	8,7
Через дуже низьку конкуренцію підприємства на ринку	5,9
Відсутність хороших ідей або можливостей для інновацій	9,3
Можливому впровадженню інновацій перешкоджають вагомі чинники	17,0
у тому числі	9,7
Відсутність коштів у межах підприємства	
Відсутність кредитів або приватного капіталу	5,0
Зависокі витрати на інновації	9,0
Відсутність кваліфікованих працівників	2,0
Відсутність партнерів по співпраці	1,4
Труднощі в отриманні державної допомоги або субсидій для інновацій	6,5
Невизначений попит на інноваційні ідеї	2,8
Занадто велика конкуренція на ринку	5,3
Законодавчі/нормативні акти, що створили додаткове навантаження	5,8

З наведених у таблиці даних видно, що із загальної кількості опитаних підприємств 83,0% відмітили, що у них відсутні якісь вагомі мотиви приймати рішення щодо реалізації інноваційних проєктів. У той же час 17,0 % підприємств зазначили, що впровадження інновацій не здійснювалося ними через певні вагомі причини. Одними з основних ними було названо відсутність достатніх інвестиційних ресурсів, які можуть бути спрямовані на реалізацію завдань інноваційного розвитку. Так, через брак достатніх сум власних коштів підприємств інновації не втілювалися 9,7 % опитаних, через високу вартість кредитних ресурсів, неможливість їх залучення для реалізації цілей інноваційної діяльності, а також труднощі залучення приватного капіталу – 5,0%, надто високі витрати на інновації – 9,0 %.

Важливими проблемами є також низький рівень бюджетного фінансування інноваційних розробок та відсутність дієвого механізму пільгового оподаткування й кредитування, який би зацікавлював підприємства у впровадженні інновацій. Так, значна частка респондентів, а саме 6,5 %, відмітила, що перешкодою на шляху впровадження інноваційних проєктів для них є проблеми в отриманні державної допомоги або субсидій для інновацій. 5,8% опитаних підприємств виділили як стримуючий фактор недосконалість нормативно-правової бази в Україні, що створює додаткове навантаження і перешкоджає здійсненню ними інноваційної діяльності.

Необхідно зазначити, що одним із важливих чинників, який може відігравати позитивну чи негативну роль у процесі здійснення інноваційної діяльності, є людський фактор. Відсутність кваліфікованих кадрів була названа 2 % опитаних неінноваційних підприємств, які виділяють вагомі чинники як перешкоди на шляху впровадження інновацій. У сучасних умовах все гострішою стає проблема забезпеченості кваліфікованими кадрами через їх трудову міграцію. Позитивний вплив кадрового потенціалу підприємств на рівень їх інноваційної діяльності також часто не може бути реалізований внаслідок недостатньо високого професійного рівня працівників та недосконалість системи мотивації та стимулювання новаторства.

До причин, які розглядаються як перешкода на шляху впровадження інновацій, опитаними підприємствами були також

названі: невизначений попит на інноваційні ідеї (2,8 %), надто високий рівень конкуренції на ринку (5,3 %), а також відсутність партнерів по співпраці (1,4 %). Для розвитку інноваційної діяльності в Україні необхідно здійснити комплекс організаційно-економічних заходів, що охоплюватимуть: здійснення ефективної державної інноваційної політики; вдосконалення механізму захисту прав інтелектуальної власності та процедур патентного захисту інновацій; забезпечення сприятливого клімату для створення власних наукомістких виробництв шляхом використання різних форм державної підтримки; розвиток інноваційної інфраструктури; забезпечення комерціалізації наукових результатів шляхом формування основ для ефективного партнерства державного та підприємницького секторів в інноваційній сфері; розширення міждержавного співробітництва в галузі наукових розробок та інноваційної діяльності [2].

Список використаних джерел

1. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України за період 2014-2016 років (за міжнародною методологією). Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm.
2. Вівчар О.Й. Інноваційна діяльність в Україні та напрямки її розвитку/ О.Й. Вівчар, Н.М. Паранька // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.9. – С. 183-187.